

ANDIRIN ÜZERİNE KAFA YORANLAR

ANDIRIN ÜZERİNE KAFA YORANLAR

1. GİRİŞ

Andırın, Çukurova içinde var olmuştur.

Çukurova işlenip, bereketli topraklara dönüşünce bu uğraşıda Andırınlılar yerini almıştır.

Gün gelip te Çukurova, koca koca kentlere dönüşünce Andırınlılar göç halinde kentlere akın eder. Kentlerde barışın huzurun, kaynaşmasının timsali olurlar. Kültür ve değerlerini orada yaşarlar, yaşatırlar.

Göç, Andırının kaderinde tehditten fırsata dönüşüyor. Andırının gelişmesi için bir şans veriyor.

Andırının sermayesinin yetişmiş, birikimli insanlar olduğunu herkes kabul eder.

Karşımızda dışa açılan, açıldıkça güçlenen, güçlendikçe coğrafyasına eğilen bir Andırın çizgisi görmekteyiz.

Andırın hepimizin bildiği gibi insan ve doğal yapısı bozulmamış bir yurt köşesidir. Bu yapının bozulmamış olması hem potansiyel hem de avantaj. Andırını tanımak, hem de Andırını Türkiye resmindeki yerine oturtmak için kafa yorulması gerektiğine inanıyoruz. Herkes taşın altına elini koymalı diye düşünüyoruz.

Artık Andırın dışına taşmış, birikim ve beceri kazanmış insanlarımız, Andırın üzerine kafa yormaktadır.

Tirşik dergisin de yayınlanan çalışmalardan derlediğimiz Andırın üzerine kafa yoran çalışma, görüş ve önerileri sunuyoruz.

2. ANDIRIN KONULU PANEL SONUMU / 23 MAYIS 1994

Andırın Kaymakamı Zafer Orhan başkanlığında 23 Mayıs 1994 tarihinde Kamu Kurum ve kuruluşları, çeşitli illerde kurulu bulunan Andırınlılar Derneklerinin temsilcileri, meslek kuruluşları temsilcileri ile Belediye Başkanları ve siyasilere katılımı ile Andırın üzerine panel düzenlemiştir. Panelde:

- Andırın'ın genel sorunları,
- İdarenin uygulamaları, Belediyelerden beklenen hizmetler,
- Andırın'ın gelişmesine yönelik teklif ve öneriler,
- Yapılabilecek kültürel faaliyetler
- Bu konularda yapılması gereken işbirliği"

Konuları tartışılmıştır. panel sonucu hazırlanan "PANEL SONUÇ BİLDİRİSİ" Andırın tarihinden bir kesit olarak özet halinde yayınlıyoruz.

3. ANDIRIN ÇALIŞMA GRUBU

ADANA 2001

Adana'da, Andırın Kültür ve Yardımlaşma Derneği'nde bir araya gelen, belli kariyere sahip Andırınlı'lar, Andırın'ını kendisine görev kabul ederek çalışma gurubu oluşturdular.

Çalışma grubu, bir iş veya konuyu görev alarak yerine getiren ekibe denmektedir.

Adana toplantılarında aşağıdaki tespitler yapıldı.

1. Andırın Kadirli yolu yapılmalıdır.
2. Andırın turizmi canlanmalıdır.
3. Andırın'da yayla imar planları yapılmalıdır.
4. Andırın gelişme planı yapılmalıdır.
5. Andırın üzerine toplantılar yapılmalıdır.
6. Andırın – Kahramanmaraş'ta ziyaret edilmelidir.
7. Andırın'ı tanıtan kitap ve yayınlar hazırlanmalıdır.
8. Andırın'a tarıma ve orman ürünlerine dayalı sanayiler kurulmalıdır.
9. Meyvecilik teşvik edilmelidir.
10. Hayvancılık teşvik edilmelidir.

ANDIRIN ÇALIŞMA GRUBU HEDEFLERİ

- ✓ Kamuoyu oluşturmak
- ✓ Andırın sorunlarına çözüm aramak
- ✓ Projeler üretmek
- ✓ İşbirliği ve dayanışma sergilemek
- ✓ Kişisel birikim ve uzmanlıkları bir araya getirmek yararına kullanmak

ANDIRIN'IN BEKLEDİĞİ

- ✓ Yatırım ve hizmetleri takip etmek, yaptırmak
- ✓ Andırın'ın değerlerini işlemek, yaşamak ve yaşatmak

HEDEFLEDİĞİ PROJELER VAR MI?

Evet var. Andırın potansiyelini dikkate alarak aşağıdaki projeleri yaparak yetkililere sundu ve sunmaya da devam edecektir.

- ✓ Soğuk hava deposu
- ✓ Süt işleme mandırası
- ✓ Defne işleme sanayi

- ✓ Andız ve sert çekirdekli meyveleri işleme tesisi

4. ANDIRIN GELİŞİM PLATFORMU

PLATFORMUN AMACI

1. Andırın ve içinde bulunduğu Çukurova bölgesinin sürdürülebilir gelişme ve kalkınmasını sağlamaya yönelik çalışmalar yapmak.
2. Andırın ve içinde bulunduğu Çukurova bölgesinin yaşam kalitesini yükseltmeye yönelik çalışmalar yapmak.
3. Yerel kültür ve değerleri nesillere aktararak yaşatılmasını ve sürdürülmesini sağlamak

PLATFORMUN HEDEFLERİ

1. Yukarıdaki amaçları gerçekleştirmeye yönelik; kamu-yerel-özel-sivil toplum kuruluşları-kişiler arasında dayanışma, işbirliği ve koordinasyon sağlamak.
2. Yukarıdaki amaçları gerçekleştirmeye yönelik; ülke düzeyinde faaliyet ve etkinliklerde bulunmak.
3. Yukarıdaki amaçları gerçekleştirmeye yönelik; fikir-düşünce üretmek, İnceleme, araştırma, derleme yapmak, yayınlamak, paylaşmak.
4. Yukarıdaki amaçları gerçekleştirmeye yönelik; kamu-yerel-özel-sivil toplum kuruluşları-kişiler arasında projeler üretmek. Ulusal ve uluslararası çeşitli fon ve kaynaklardan yararlanmak.
5. Yukarıdaki amaçları gerçekleştirmeye yönelik; buluşma, toplantı, seminer, kurs, etkinlik ve benzeri faaliyetlerde bulunmak
6. İnsan kaynaklarının; enerji, potansiyel güç, uzmanlık ve birikimlerini bir araya getirmek, üretime yönlendirmek ve güç birliği oluşturmak.
7. Planlanan hedefleri gerçekleştirmeye yönelik çalışma ve proje grupları oluşturmak.
8. Hem şehirler arasında iletişim kurmak, yardımlaşma, dayanışma ve işbirliği sağlamak, sosyal kültürel aktiviteler yapmak

PLATFORMUN FAALİYETLERİ

1. WEB sitesi yayınlamak

Andırın Gelişim Platformu amaç ve hedeflerini gerçekleştirme aracı olarak düşünülen site aynı zamanda tüm değerlerimizi yansıtacak ve iletişimimizi sağlayacak "VEB SİTESİ" kurmak.

2. Çalışma grupları oluşturmak

Konularında uzman, bilgi sahibi ve yetkili kişileri bir araya getirerek çalışma grupları oluşturmak.

3. Proje grupları oluşturmak

Andırın ve Çukurova potansiyelini değerlendirmek için; yurt içi ve yurt dışı kaynaklar kullanarak ihtiyaç duyulan her alanda projeler yapmak üzere proje grupları oluşturmak.

4. Yerel projeler hazırlamak

Andırın ve kapsadığı Çukurova bölgesinde yaşayan hemşerilerimizin yaşam kalitesi ve refahının yükseltilmesi için; Ekonomi, tarih, sosyal, kültürel, çevre, eğitim, tarım, turizm vb.

alanlarında projeler hazırlayarak hayata geçirmek. Ab, yurt dışı, yurt içi çeşitli fon ve kaynaklardan yararlanmak.

5. Yerel "TİRŞİK" dergisi çıkarmak

Andırın ve Çukurova bölgesinin kültür ve değerleri, insan, doğa, tarih, yerel sanat, edebiyat ve benzeri alanlarda yapılan çalışmaları yayınlamak- aktarmak amacıyla Yerel "TİRŞİK" Dergisi çıkarmak. TİRŞİK DERGİSİ sitesi kurmak.

6. AKADEMİK TİRŞİK DERGİSİ çıkarmak

Andırının ve çevresinin her konusunda bilimsel inceleme, araştırma, makale ve benzeri çalışmaları süreli, hakemli AKADAMİK TİRŞİK DERGİSİ yayınlamak, site kurmak.

7. İletişim adreslerini tespit etmek

Hemşerilerimiz İle iletişim kurmak, tanışmak, ortak paydada buluşmak, amacıyla iletişim ağı kurmak.

8. Etkinlik, çalıştay, seminer, kurs, toplantı, programlar düzenlemek

Andırının her alanda gelişimini sağlamak, yaşam kalitesini artırmaya yönelik çalışmalar yapmak amacıyla çalıştaylar, kurs, seminer, toplantı, etkinlikler ve programlar düzenlemek.

9. Andırın buluşması geliştirmek

Hemşerilerle bir araya gelerek, tanışmak değerlerimizi yaşamak, hasret gidermek ve ilişkileri sürdürmek amaçlarıyla, belli günlerinde Andırında ve diğer yerlerde toplanmak ve etkinlikler yapmak. Tirşik günü etkinlikleri düzenlemek.

10. Öğrencilere burs vermek

Andırın kökenli öğrencilerimize öğrenim burs desteği sağlamak.

11. Andırınlı şair ve yazarları buluşturmak

Coğrafyamızda yaşamış veya yaşayan şair ve yazarları buluşturmak, eserlerini topluma aktarmak amacıyla etkinlikler düzenlemek.

12. Andırın ve çevrenin çekim ve belgeseli hazırlamak

Andırının en önemli değerleri olan insan coğrafya ve yaşayan kültürü yerinde tespit etmek, bunları belgelemek, gelecek kuşaklara aktarmak amacıyla film, belgesel, görsel çalışmalar, çekimler yapmak, yayınlamak.

13. Eser yayınlamak

Andırın ve çevresinin yetiştirdiği insanlarımızın alın teri, göz nuru eserleri ile Andırın üzerine yazılan eserleri yayınlamak

14. Yarışmalar yapmak

Andırın ve Çukurova bölgesinin kültür-sanat-edebiyat- değerlerini araştırmak, yaşatmak amaçlarıyla yetişkin ve gençler arasında; yazma, araştırma, düşünce üretme, fikir geliştirmeye yönelik yarışmalar açmak/yapmak.

5. ANDIRIN ÇALIŞMA GRUBU ADINA HAZIRLANAN ANDIRIN GELİŞME RAPORU

Hazırlayan : Prof.Dr. Kadir SALTA

31.07.2004 -07.08.2004 tarihleri arasında Andırın kırsal kalkınması ile ilgili bir çalışma gezisi düzenlenmiştir.

Çalışma grubu gittiği tüm köylerde başta köy muhtarı olmak üzere köylü vatandaşlar ile görüşmeler de bulunmuştur. Uzman görüşleri ile köylü vatandaşlarımızın görüşleri irdelenerek ilçe kaymakamı ile tekrar değerlendirilmiştir.

Çalışma sonucunda elde edilen intiba aşağıdaki gibi özetlenmiştir.

Andırın orta ve kuzey yönündeki alanlar organik tarım yönünden çok uygundur.

Bu avantajın değerlendirilmesi bölgeye önemli bir gelir sağlayacaktır. Bu amaçla başta muhtar olma üzere organik tarımla ilgili konferanslar verilmeli ve MYO organik tarım bölümü açılmalı. Yeşilova'da mevcut sulama suyu yetersizdi ve bunun için Andırın Çatak mevkiine sulama ve enerji üretimi için büyük gölet ve enerji üretimi için büyük gölet ve baraj yapılmalıdır. Gölet balıkçılık içinde değerlendirilebilir

Yeşilova'da tarım alanları çok parçalıdır. Ve arazide Mevcuttur. Bu yüzden çiftçi tek parça tarlasında dahi tek düze sulama yapmaktadır. Bu nedenle bölgede detaylı toprak etüt çalışması ile beraber arazi toplulaştırılması ve tarla içi geliştirme(tesviye) çalışmaları yapılmalıdır.(Yeşilova da 2. ürün sanayilik biber üretimi alternatifi düşünülebilir.

Yeşilova bölgesinde bireysel olarak evlerde süt inekleri mevcuttur. Ancak elde edilen sütler bölge dışından gelen süt alıcılar tarafından pazarlanmaya çalışılmaktadır ve zaman, zaman alıcılar ile üreticiler arasında ticaret kurallarına uymayan sorunlar yaşanmaktadır. Bu sorunun çözümü için bölgede entegre bir sisteme yönelik yatırım ivedilikle düşünülmelidir.

Yeşilova' nın sulanamayan orta eğimli ve Yeşilova' dan Andırını a kadar olan köylerde kapama nar bahçelerinin oluşturulması gelecek 10 yıl içerisinde bölgeye ayrı bir canlılık getirecektir.

Yeşilova da sulanamayan alanların sorunu uzun vadede çatak barajı ile çözülebilir. Ya da Berke Barajı suyu Yeşilova' nın su sıkıntısının çözümünde ve sulanamayan alanların sulanmasında alternatif olarak değerlendirilebilir. Ayrıca bölgede elektrik trafoları güçlendirilerek baraj veya baraja yakın noktalardan bölgede sulama alanına su pompalanabilir. Tarımsal potansiyeli çok yüksek olan alanlarda çiftçilere büyük su depoları yaparak bu suları damla sulama sistemi kullanarak meyve yetiştirilebilirler.

Yeşilova'nın kuzeyinde Andırının güneyindeki köylerinde meyveciliğe dayalı

üretim modeli köyleri n kalkınmasında en önemli argümanlardan birisidir. Ancak bazı köylerde su yetersizdir. Bunu için hidrolojist veya hidrojeojist bir uzmanın bu köylerde etüt yapması ve buna göre su sandallarının vurulmasıyla olası su kaynaklarına ulaşılabilir. Su kaynakları elde edilebilirse sözümlenen alanlarda damla sulamaya dayalı meyvecilik(özellikle narıarmut) bölge köylerinin refah seviyelerinin yükselmesinde çok önemli bir araç olacaktır.

Yine sözü edilen köylerde yoğun bir keçi popülasyonu mevcuttur. Bunun yerine koyunculuk ve geriye dönüşümlü koyunculuk projesi denenebilir. Böylece keçinin orman üzerine olan baskısı azaltılabilir. Çünkü sözü edilen bölgede tipik Akdeniz maki ve maki üstü orman ağaçları mevcuttur. Bu ağaçların filizlerinin yılda bir defa keçi tarafından yenilmesi ağaçların daha küçük kalmasına ve yok olmasına neden olmaktadır. Gelecek on yıllarda bölgede milyonlarca yıllarda oluşan taşlar arasındaki çok ince topraklarında erozyonla kaybolacağına şahit olacağız. Şu an yağmurlardan sonra derelerden gelen sularda bu toprakların taşındığını gösteren işaretler mevcuttur. Yine aynı köylerde eğimli ve dağlık arazilerin işlenmesi bu toprak kaybını daha da arttırmaktadır. Bu nedenle bu bölgede meyvecilik (nar, ayva, armut) bu sorunları da azaltacaktır.

Yine sulanamayan alanlarda ayçiçeği alternatifi incelenmeye değer bir konudur .

. Kabaklar, Tatarlı, Çuhadarlı, Gök gedik, Ayşe Pınarı köylerinde hane halkına dayalı el sanatları ve dokumacılığının gelir getirici argümanlar olarak değerlendirilmesi köylerin gelir seviyesini yükseltir.

Çuhadarlı, Kabaklı, Gök gedik, Ayşe Pınarı vb. köylerinde bağcılık olanaklarının irdelenmesi gereklidir. İlgili köy muhtarları Andırın ve K.Maraş bölgede barajların yapılmasından sonra bağ olmadığından bahsetmektedirler. Ancak nemin yüksek olduğu Tarsus, Mersin bölgesinde bağ oldukça yaygındır.

Bu nedenle bağcılık konusunda uzman elemanlar konuyu incelemesinde fayda vardır. Yine Ayşe Pınarı'nda yerel domates çeşidinden bahsedilmektedir. Bu çeşidin incelenmesi ve organik üreticiliğin yapılması bölgede gelir getirici alternatif olarak düşünülebilir. Ayrıca bölgede armut, elma, ayva, badem gıda meyve üretimi değerlendirilebilir.

Geben nahiyemizde tarımsal faaliyetler için su yeterlidir. Ancak su rejimindeki düzensizlikler kurak dönemlerde tarımsal üretim için su kaynaklarını yetersiz kılmaktadır. Bu nedenle Geben nahiyemizin kuzeyinde büyük gölet veya barajın (elektrik ve sulama) inşa edilmesi yaklaşık 16.000 (Geben, Sinse, Bunduk, Kargaçayrı köyleri arası) alanın düzenli sulanmasını sağlayacaktır. Bölgedeki (Geben, Sinse, Bunduk, Kargaçayrı) düz ve düze yakın tarım alanlarında arazi toplulaştırılması ve arazi tavsiyesi yapılmalıdır. Sinse, Bunduk, Kargaçayrı köylerinde düz ve düze yakın arazilerinde düzenli sulamaya geçildikten sonra drenaj etüt yapılmalıdır.

Akgümüş köyündeki hayvancılık örneği Geben, Sinse, , Kargaçayrı köylerinde de _____ denenmeli ve gerekirse ilgili köyler bu amaçla özendirilmelidir.

Geben, Sinse, Kargaç ayrı köylerinde meyvecilik(elma, ayva, armut) de gelir getirecek alternatif olarak düşünülebilir.

Bölgede, özellikle Akgümüş köyündeki hayvancılık düzeyi, ilgili köyde ve diğer köylerde içine mandıra sistemini zorunlu bulmaktadır. Üretilen hayvansal ürünlerin mamul veya yarı mamül hale getirilerek pazarlanması ilgili köyün ve ya köylerin refah seviyesini daha da yükseltecektir.

İlgili köylerde hayvanlar evlerin altında (zemin katta) veya evlerin yanındaki kapalı alanlarda beslenmektedir. Hayvancılıkta uzman elemanların raporları ve incelemeleri ile toplu açık ve ya yarı açık ahır sistemi bölgede denenmelidir. Bu uygulama köy iç yaşam kalitesini arttıracaktır.

Çığsar köyündeki kiraz üretimi de deneyimli desteklenmelidir. Çığsar köyündeki kiraz üretimi ve pazarlanmasında sorunlar mevcuttur. Pazarlama varsa üretici birliği kanalı ile yapılmalı ve çoklu güven vermeyen firmaların pazara sokulması engellenmelidir. Kirazlarda, toprak tahliline dayalı gübreleme yapılmalıdır.

İlgili köyün Web-sitesi oluşturulmalı ve uluslar arası ilgi artırılmalıdır. Yine Çiğsar kirazı ulusal ve uluslararası gıda fuarlarında teşhir edilmelidir. Bölgedeki kiraz potansiyeli

ve üretiminin daha gelişmesi için K.Maraş sütçü imam Üniv. Ziraat. Fak.ve __ 8 Ziraat Fak. Uzman akademisyenlerin bölgede akademik çalışmalar yapmaları için ilçe kaymakamlığımız kararıyla girişimlerde bulunulmalıdır.

Çokak, Akifye, Altınboğa ve kesikte planlı olmayan yaylacılık yerleşimi mevcuttur.

Acil eylem planı olarak bir an önce planlı bir yaylacılık yerleşim biçimi bölgede uygulanmalıdır. Hızla yaygınlaşan plansız yerleşim bölgede gelir getirici alternatif olarak düşünülen yaylacılık ve yayla turizmini engelleyeceğinin işaretini vermektedir.

Sözü edilen köylerde kapama elma, armut ve ayva bahçeleri oluşturulmalı ve bu amaçla köyler desteklenmelidir.

Bölgede (özellikle Kızılluluk) Hapızağzı Gölet'inin yapılması meyvecilik potansiyelini arttıracaktır. Aynı zamanda yem bitkisi üretimiyle hayvancılıkta yaygınlaşacaktır. Gölet yapımı düz ve düze yakın alanlarda mısır ve ayçiçeği üretimi yapılabilir.

Gölet yapımı zaman alırsa ayçiçeği alan birlikler ve ya firmalar ile görüşmeler yapılarak (sulanamayan alanlarda) kuruda ayçiçeği üretimi tüm Andırın bölgesinde yapılabilir.

Ayrıca Altınboğa, Akifye, Çokak, Rifatiye, köylerinde sırik domates üretimi mutlaka denenmelidir.

Rifatiye ve Büveme köyleri doğal su kaynaklarını meyvecilik ve tarla tarımında mutlaka değerlendirmelidir. Bölgede kapama meyve bahçeleri bir an önce oluşturulmalıdır.

Darovasının düzenli sulanabilmesi için mevcut su kaynakları üzerine özellikle Kavaklı Köyü mevkiine gölet yapımı düşünülmeli. Gölette şu ürünlerin yetiştiriciliği de yapılmalıdır:

Darovası ve çevre köylerinde (Boğazören, Efırağzlı) hayvancılık ve havya ürünleri değerlendiren mandıra sistemi mutlaka yapılmalıdır.

Darovası sulama sistemi yeniden gözden geçirilmeli ve düzenlenmelidir.

Darovası, Boğaz ören, Efırağzı, Kuzgun, Keleşii köylerinde kapama nar ve armut bahçelerinin yapımına öncelik verilmelidir ve desteklenmelidir.

Darovası, Boğaz ören, Efırağzı,köylerinde sırik domates ve güzlük fasulye üretimi mutlaka denenmelidir. .

SONUÇ

Akdeniz, Geçiş ve Karasal iklim tiplerinin hakim olduğu ilçenin de her türlü sebze ve meyvenin üretimi mümkündür. Ancak şu ana kadar çiftçilerimizde üretim deseninde birliktelik oluşmamıştır.' Bu durum çiftçilerimizin ürünlerini normal fiyatlarda pazarlayamamasına neden olduğu gibi dağınık üretim deseni alıcıların da bölgede yetişen ürünlerine olan ilgisi azalmaktadır. Üretim ve pazarlamada birliktelik oluşabilmesi için ürün desenini çeşitlendirmeden kapama bahçeler oluşturularak sağlanmalıdır. Bunu için Yeşilova bölgesindeki köylerde kapama nar, narenciye, armut-Andırın ve kuzey köylerde armut, ayva, elma plantasyonları yapılmalıdır. Çiğsar kirazına özel önem verilmeli Çuhadarlı, Gökgedik ve Ayşe pınar köylerinde bağ ve armut üretimi yeğlenmelidir.

Hayvancılığın yaygınlaştırılması ve hayvan ürünlerinin değerlendirilmesi için Akgümüş, Geben ve Yeşilova endepre mandıra sistemi mutlaka kurulmalı ve elde edilen

ürünler marka olarak pazara sunulmalıdır. Andırın 'da üretilen ürünler Andırın orijinli pazarlama firması ile pazara sunulmalıdır.

YEŞİLOVA

Andırın Yeşilova; Ceyhan Nehri Andırın çayı ve Keşiş çayı ve çeşitli yan derelerin uzun zaman sürecince taşıdığı sodimentlerle oluşmuş bir ovadır. Ceyhan nehri havzasındaki alüvyal kısım Çukurova'ya sulama suyu sağlayan Aslantaş Barajı altında kalmıştır.

Yeşilova 'nın geri kalan yaklaşık 32.000ha alanı Andırın çayı ve Keşiş Çayı üzerine yapılan çevirme beton setlerden aktarılan sulama suyu ile tamamen sulanmaktadır. Ancak temmuz ağustos dönemlerinde su sıkıntısı yaşanmaktadır. Su sıkıntısının ana nedenlerinden biriside arazilerde mikro röliyetlerin bulunması ve çiftçilerimizin tek düze sulama yapamamasıdır. Yaz döneminde aynı tarla içerisinde çok yakın mesafelerde bir noktada bitki dik ve gür bir görünümde iken hemen birkaç metre ötede solmaya yüz tutmuş ve hemen su isteyen lokal alanları bulmak mümkündür. Ayrıca bölge arazilerinin çok parçalı olması nedeniyle çiftçilerimizin her parçayı ayrı ayarı sulaması sırasında önemli oranda su israfı olmaktadır.

Bölgede ilk etapta arazi toplulaştırılması ile birlikte arazi tasfiyesinin de yapılması daha sonra ise Detaylı Toprak Etüt çalışmasının yapılması modern tarım yöntemlerinin uygulanması olanağını verecek ve bölge çiftçilerimizin tarımsal üretim kapasitesini arttıracaktır.

Bu nedenle bölgemizde (Yeşilova Beldesi, Karamanlı, Kumarlı, Gökahmetli, Beşbucak, Kızık ve Erenler) arazi toplulaştırılması ile birlikte arazi tavsiyesinin daha sonra Detaylı Toprak Etüt çalışmanın yapılmasını ilgili köyler olmak üzere yapılmasını arz ederiz.

6. TIRIL DAĞI MİLLİ PARK OLMALIDIR

Halil COŞKUN

Tırıl dağı, Kahramanmaraş ili, Andırın ilçesi, ilçe merkezinin kuzeybatısında kuş uçuşu 5 Km uzağında bulunan 1800 m rakıma sahip bir dağın adıdır. Tırıl. Kuzey-Güney istikametinde uzanır ve Çukurova'yı selamlar. Havanın açık olduğunda Çukurova'dan görmek mümkündür. Adana İlinden, Kadirli ilçesini takiple Andırın İlçesine ulaşım yolundaki Akarca sırtlarında sizi karşılar, 'Buranın hakimi benim' der gibi...

Tırıl Dağı özelliği itibarı ile Andırın ilçesinin Karapınar, Rifatiye, Akifiye, Altınboğa, Yeşilyurt, Bulgur kaya Köyleri arasında asil bir duruş sergiler.

Kolay geçit vermeyen arazi yapısı flora zenginliğini de korumaktadır. Bir hektarlık alanda yaklaşık olarak 160 çeşit bitki türüne sahip olması ve Kokurdanlık, taşlık-kayalık, leçelik özelliği nedeniyle erişimi kolay olmayan, herkesin rahatlıkla çıkamayacağı bir fiziki yapıda olmasıdır.

Yöre halkı Tırıl Dağı tali ürünlerini ilkel yöntemler ile zaten üretiyor. Örneğin; Andız pekmezi, dağ çayı, andız tespihi yapımı, kızılıcak şurubu vs. aklımıza geliverenlerdir. Bu ekonomik mülahazaların modern manada disipline edilmesi, yöre insanına ve ekonomisine canlılık getirecektir. Bilhassa Karapınar-Yeşilyurt arasında bulunan Defne (Dafne ponticum)varlığı, başlı başına ekonomik girdi sağlamaya devam ediyor.

Bu kadar doğal kalabilmiş ve bakir alanları içinde barındıran bu dağ, Milli Park ilan edilmelidir. Yöresel pazarlanabilir kültürel zenginlikler de, bu doğal zenginliğe katılırsa, sanırım yöre zaten canlı olan yayla turizmi ile hayal edilemeyen noktalara ulaşacaktır.

Batıda sadece bir bitki türü için, doğal tek özellik için Milli Park ilan edilirken, Tırıl Dağı Milli Parkı neden olmasın... Sosyoekonomik ve turizm yönünden herkese yarar sağlayacaktır.

Sonuç olarak, Tırıl Dağının Milli park olması, İlçemiz ve Toroslar açısından yararlı olacağı açıktır. Yetkililerin hemen harekete geçmesini bekliyoruz.

Araştırma

Celil ARSLAN

7. ANDIRININ GELİŞMESİ İÇİN ÇAĞRI ANDIRIN KALKINMA PROJESİ

Kahramanmaraş'a bağlı Andırın İlçesi, sosyal ve ekonomik açıdan geri kalmış bir bölgemizdir. Bölgenin kalkınması ve gelişmesi için, yerel yönetimler ve Andırın halkının da iştirak edeceği kalkınma projesi hazırlanmalıdır.

Ankara'da başlatılan bu ilk çalışmalar geniş bir katılımı Andırın ilçesinde bütün yönleri ile tartışılmalıdır. Bu çalışmalar sonunda, "Andırın Kalkınma Hareketinin" ana hatları belli olacaktır.

Andırın ve köyleri kalkınması, bir veya birkaç kişinin eline bırakılamayacak kadar önemlidir. Derneklerimiz öncülüğünde başlatılan bu hamleye, Ardanuç içinde yada dışında bulunan "herkes ve her kesim katılmalı, kalkınma hamlesine sahip çıkmalı", sorumluluk almalı, maddi ve, veya manevi katkı yapmalıdır.

Bizi yetiştiren, büyüten, ekmeğini yediğimiz, suyunu içtiğimiz, varlığımızı borçlu olduğumuz memleketimize karşı vicdan borcumuzu yerine getirelim. Gelin bir olalım, birlik olalım, yöremizin kalkınmasına birlikte girişelim, zengin kültürümüzü canlandıralım, müthiş güzel doğamıza birlikte sahip çıkalım, birlikte koruyalım, yöremizi birlikte zenginleştirelim

TÜRKİYE'DE KALKINMA VE STK'LAR

Kırsal alanlarda yaşayan insanların fakirlik ve bilinçsizliğin etkisiyle, ihtiyaçlarını karşılamak için çevrelerindeki doğal kaynakları aşırı bir kullanımla tahrip etmeleri kırsal bölgelerin gittikçe yoksullaşmasına neden olmaktadır. Kırsal fakirlik sonucunda ise kentlere doğru kontrol edilemeyen bir göç hareketi başlamakta, bitkisel ve hayvansal üretim düşmekte, tarımla uğraşanlar işsiz kalmaktadır. Bu sonuçlar, ekonomik, sosyal ve siyasal çöküntüye ve toplumsal kaosa yol açmaktadır. Buradan hareketle, kırsal alanlarda yaşayan insanların sosyoekonomik yönden kalkınmaları sağlanmadan erozyonla ve buna bağlı olarak yoksullukla mücadelede başarılı olunamayacağı düşünülmektedir. Bu nedenle kırsal kalkınma ile ilgili örnek projeler geliştirip uygulamaya konulmalıdır.

Bu örnekten hareketle Andırın da; süt peynir tere yağı Dokumacılık, dericilik, gıda sanayi, ağaç işleri ve kağıt sanayi geliştirilebilir. Andırının kalkınması, uzmanlarımızın kendi kendileri ile yarışmaları ve tabiatın güçlüklerine meydan okumasını gerektiren bir alandır. Siyasi irade ortaya konulduğunda, mühendislerimizin ve müteşebbislerimizin bütün teknik ve ekonomik güçlükleri aşacağı muhakkaktır.

Örnek bir uygulama alanı olarak seçilen arıcılık konusu irdelediğimizde

- İşsiz gençleri arıcılık konusunda eğitip kendi işlerini kurmalarını sağlayarak istihdamlarını gerçekleştirmek,
- Arıcılıkta dış satıma yönelik üretimi artırıp sürdürülebilir üretim modelini ortaya koymak,
- Ana arı üretim nüve işletmelerinin kurulmasını sağlamak ve bu yolla üretilen ana arılarla ülke arıcılığında verimin yükseltilmesine katkıda bulunmak,

- Arıcılık yapmakta olan ancak eksik bilgi ve beceri düzeyi nedeniyle yeterince verim alamayan ölçek altı işletme sahibi arıcıların teknik bilgi ve becerilerini artırıp ekolojik bal üretimine geçmelerini sağlamak, üretimlerini ve gelirlerini artırmak,
- Bal tüketicisine güvenli ve sağlıklı bal sunmak mümkün olabilir.

Andırın'ı İsviçre'ye dönüştürecek bir kalkınma hamlesi bir çokları için sadece bir hayaldir. Ben Gurion'un dediği gibi "Mucizeye inananmayan, realist değildir sözünü tekrarlamak istiyorum.

Andırın'ın geliştirilmesi için kurum ve kuruluşların mevcut durumlarını, yaptıkları çalışmaları dikkate alarak yeni bir planlama ve organizasyonun yapılması gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Andırın kalkınmasına rehberlik etmesi beklenen bu ana fikirlerin, bundan sonra yapılacak çalışmalara ışık tutması ve yol göstermesi amaçlanmıştır. "İlçe Gelişme Planı" sorunları ve gelişme stratejileri tartışılmalı belirlenecek konular çerçevesinde çalışmaların devam ettirilmesi ve giderek bütün Andırınlıların katılımı sağlanarak, topyekün kalkınma hamlesinin başlatılması planlanmalıdır. Bu anlamda hazırlanacak Andırın kalkınma projeleri (AKAP) koordinasyon birimi çalışma yönergesi ile çalışılmalıdır.

Araştırma

Celil ASLAN

8. ANDIRIN HAFIZA MERKEZİNİN KURULMASI

Bir milletin bugününü sağlıklı bir şekilde anlayabilmesi, geleceğini akıllı olarak planlayabilmesi, geçmişinden bugüne yazılı olarak aktarabildiği iyi ve kötü tecrübelerini değerlendirebilmesiyle mümkün olabilmektedir. Söz konusu yazılı kültürel ve tarihi tecrübe, diğer bir ifadeyle yazılı kültürel birikim, toplumların görünüş itibarıyla toplumsal hafızasını, nitelik itibarıyla ise kültürel kimliğini oluşturmaktadır.

Dolayısıyla toplumların ve toplumsal alış-verişin hayat alanını oluşturan kentlerin varlığını devam ettirebilmesinin vazgeçilmezlerinden birisi, kentlerin sahip olduğu hafıza ve o hafızanın yüklü olduğu kültürel kimliktir. Kültürel kimliğin mahsulü olan kültür birikimi, o toplumun en önemli yaratıcılık kaynaklarından birisidir.

Kentlerin sosyal, kültürel ve ekonomik açılardan gelişerek yaşayabilmeleri için kendi özelliklerini ve geçmişini tanıması, bilmesi ve kültürel dinamiklerinin farkında olması gerekir. Ancak bu bilinç sayesinde kent kendini sürekli yenileyerek varlığını devam ettirebilir. Aksi takdirde küreselleşmenin ve iletişim-ulaşım teknolojilerinin yarattığı açık toplumun yok edici etkileri karşısında, savunmasız ve kimliğini kaybetme tehlikesi ile karşı karşıya kalacaktır.

Bu bağlamda kültür birikiminin sağlanarak kentsel kimliğin korunabilmesinde dokümantasyon, arşiv ve kütüphane gibi bilgi-belge merkezlerinin ve müzelerin işlevleri hayati bir önem taşımaktadır.

Andırın, tarihi süreç içerisinde kültürel, ekonomik ve siyasi açılardan önemli işlevler yüklenmiş zengin kültürel birikime sahip bir kent özelliğini sürekli taşımıştır.

Andırın, bugün sahip olduğu birikimleri, yetiştirdiği insan kaynağı ile tarihi misyonunu koruyarak devam ettiren bir şehirdir. Ancak, Andırın sözü edilen gücünün üzerinde sahip olduğu potansiyelini harekete henüz geçirebilmiş değildir, çünkü Andırın'da bilimsel ve kültürel yaşama, dünün bugüne ve yarına bağlanmasında katkı sağlayacak; araştırma ve incelemelerin veri temelini oluşturacak kente özgü bilgi, belge ve kitapların toplandığı, muhafaza edildiği ve sürekli geliştirildiği bir kent hafıza merkezi mevcut değildir.

Andırın'daki belli başlı eğitim-öğretim kurumlarında, yerel yönetimlerde ve resmi kurumlarda yeterli kütüphane ve kitap kaynağı olmadığı görülmektedir. Andırın'ın belli başlı kurumlarının kütüphanelerinin Andırın hakkında sahip oldukları kitap sayısını tespit etmeye üzere herhangi bir çalışma yapmadım. Ancak Andırın hakkında kitapların çok sınırlı sayıda olduğunu biliyorum.

İşte sözü edilen kurumsal boşluğun doldurulmasına yönelik dünü koruyarak ve anlayarak yaratmak, bugünü değerlendirerek değer katmak ve geleceği planlayarak umut sunmak misyonuna hizmet etmeye üzere arşivcilik, kütüphanecilik ve bibliyografik danışma hizmetleri sunmak için; Andırın Meslek Yüksekokulu, Andırın Belediyesi ve Andırın ile ilgili çalışmalar yürüten Vakıfların-Derneklerin İşbirliği ve sorumluluğunda Andırın Hafıza Merkezi'nin kurulmasının Andırın'daki tarih bilincinin gelişmesi açısından son derece faydalı olacağı kanaatini taşıyoruz. Bu merkez; Üniversiteye bağlı bir merkez olarak da oluşturulabilir.

Andırın Hafıza Merkezi, Andırın hakkında bugüne kadar yazılmış ve bugünden itibaren yazılacak eserleri, bir merkezde toplamalıdır. Bu amaca yönelik olarak dokümantasyon, kütüphanecilik ve istatistikî bilgi hizmetleri sunmalıdır. Andırın Hafıza Merkezinin amacı, faaliyetleri ve yönetim yapısı itibarıyla, Belediye; Meslek Yüksekokulu (Üniversite), Vakıflar Genel Müdürlüğü (VGM), Türkiye Bilimler Akademisi (TUBA), Türk Tarih Kurumu (TTK), Kültür ve Turizm Bakanlığı ile kişi ve kurumların işbirliği esasına dayanmalı ve bilgi sistemi altyapısının kurulmasına hizmet etmelidir.

Arşiv, bilgi bankası ve kütüphane nitelikli işlevleri yürütecek olan Andırın Hafıza Merkezinin faaliyetleri kapsamında, Andırın'ın mevcut ve tarihi-ekonomik ve kültürel dinamikleri hakkında, araştırmacıların ve işadamlarının bilgi ve uzmanlık kapasitelerinin geliştirilmesine yönelik ihtiyaç duyacakları sürekli ve düzenli veri tabanı oluşturulacak ve ilgililerin hizmetine sunulacaktır.

Andırın Hafıza Merkezi, sanayinin sektörel ve müşterek temel verilerini takip etmeli, depolamalı, sistemleştirmeli ve işletmecilerin, araştırmacıların hizmetine sunarak AR-GE faaliyetlerinin bilgi sistemi altyapısına katkı sağlamalıdır.

Merkezin amacı; Andırın ilçesinin yazılı, görsel ve işitsel hafızasını oluşturarak Andırın ilçesinin tarihi kimliğinin korunmasına katkı sağlamak ve Andırın ilçesinin sosyal, kültürel, tarihi, demografik, ekonomik ve sağlık konusunda bilgi bankasını kurarak yapılacak araştırmalar için istatistik bilgi (veri tabanı) hizmeti sunmaktır.

Faaliyet alanları;

- a) Veri tabanı ve kütüphane sistemlerini kurmak, araştırmacıların ve kamu kurum ve kuruluşları ile özel sektörün hizmetine sunmak,
- b) Andırın hakkında yazılı tüm eserleri toplamak,
- c) Andırın hakkında yapılacak araştırmaları tedarik etmeye üzere üniversiteler, araştırma kurumları ve yayınevleri ile düzenli iletişim kurmak,
- d) Andırın ilçesinde üretilen malların pazarlandığı ulusal ve uluslararası piyasalar hakkında düzenli olarak elektronik ortamda araştırma yapmak, ilgili bilgileri ve istatistikleri düzenli olarak toplamak, bunlardan yeni bilgiler ortaya çıkarmak ve hizmete sunmak,
- e) Merkezin amaçlarına uygun konularda bilimsel toplantılar düzenlemek ve düzenlenen toplantılara katılmak, düzenlenen bilimsel toplantı metinlerini kitap ve yayına dönüştürmek,
- f) Her yıl, Andırın ilçesinin sosyal ve ekonomik durum raporu konulu çalışma yapılmasını teşvik etmek,
- g) Andırın ilçesini ilgilendiren yerel, ulusal ve uluslararası haberleri yazılı ve elektronik basından tedarik etmek; belirli zamanlarda web sayfasından duyurmak,
- h) Andırın ilçesinin sosyal, kültürel, demografik, ekonomik ve sağlık konulu istatistiklerini her yıl ve düzenli olarak toplamak, depolamak, işletmeci ve araştırmacıların hizmetine sunmak,
- ı) Andırın ve bulunduğu bölgenin kalkınması ile ilgili devlet yatırım teşvik politikaları hakkındaki bilgileri düzenli olarak tedarik etmek ve hizmete sunmak,

j) Andırın ile ilgili yapılan araştırmaları yerel, ulusal ve uluslararası seviyede takip etmek, tespit etmek, tedarik etmek ve hizmete sunmak,

k) Andırın hakkında yakın tarihin yazılmasını teşvik etmek,

l) Üniversitelerde yapılacak olan yüksek lisans, doktora tezleri ve diğer bilimsel araştırmalardan, Merkezin amaçlarına uygun olanlarının yayınlanmasını teşvik etmek ve bu amaçla diğer kurum ve kuruluşlarla iş birliği yapmak,

m) Faaliyet alanları kapsamında, yurt içinde ve yurt dışında bulunan bilgi merkezleri ve araştırmacı kuruluşlarla iş birliği yapmak.

n) Andırın ile ilgili yapılan araştırmaları yerel, ulusal ve uluslararası seviyede takip etmek, tespit etmek, tedarik etmek ve hizmete sunmak.

o) Andırın'daki canlı tarihlerle (tecrübeli ve bilgili kişilerle) mülakat esaslı yakın tarihin yazılmasını teşvik etmek.

p) Andırın'a ait şer'iyye sicilleri başta olmak arşiv kayıtlarını tedarik etmek; mikrofilm, fotokopi, bilgisayar ortamında, CD'lerde ve DVD'lerde korumak.

r) Yukarıda sıralanan faaliyet alanları kapsamında, yurt içinde ve yurt dışında bulunan bilgi merkezleri ve araştırmacı kuruluşlarla iş birliği yapmak.

s) Kurumsal kimlik oluşturmak ve ilgili kişi ve kurumların Andırın Hafıza Merkezinden haberdar olmalarını sağlamak.

t) Andırın'ın potansiyel yatırım alanları üzerine araştırma projesi hazırlanmasına önderlik etmek, sanayi ve hizmet işletmelerinin geçmişi raporlama ve geleceği öngörme çalışma yapmalarını yönünde bilinçlendirme faaliyetlerinde bulunmak.

u) Netice olarak Andırın'ın sahip olduğu maddi ve manevi değerlerini, ticari ekonomik ve sosyal yönlerini (Taşınmaz Kùltür Varlıkları, Halk Oyunları, Halk Türkùleri, Halk Mutfağı, Yemeklerin Yapılışı, Halk Hekimliđi, Hayvancılık, Halk Hekimliđi, Halk Baytarlığı, Halk Takvimi, Hayvancılık, Halk Hukuku, Halk Mimarisi, Evlenme Adetleri, Dođum Adetleri, Ölüm Adetleri, Tař İşçiliği, Dokuma-Çeyiz, Kıyafet, Baston Yapımcılığı, Kadın-Erkek Kıyafetleri, Dokuma-Halı, Kilim (Yer, Namazlık, Yastık) Erkek Kıyafeti, Ceket, Ahlat Tarihi, Ahlat Ve Çevresi Tarihi Yerlerle İlgili Efsane Ve Menkıbeler, Halk Hikayesi, Halk Edebiyatı, Atasözleri, Deyim, Bilmece, Andırın Yöresi Türkùleri Ve Hikayeleri, Çocuk Oyunları, Seracılık, Meyvecilik vb. alanları) bütünüyle bünyesinde toplayabilecek donanıma sahip bir Hafıza Merkezi olmalıdır.

Sonuç olarak; Bu merkez, Andırın konulu araştırma yapacaklara, İstatistiki Veri Tabanı ile Endüstride, dokümantasyon, kùtùphanecilik ve istatistiki veri tabanı hizmetleri ile Akademik anlamda hizmet veren bir bilgi merkezi olmalıdır.

Bu amaçla; bilgi bankası ve kùtùphanecilik faaliyetleri kapsamında Andırın hakkında bugüne kadar yazılmış eserler Andırın Hafıza Merkezinde toplanarak bir Andırın İhtisas Kùtùphanesi oluşturulmalıdır.

Proje ile ilgili resmi devlet politikasını gösterir dayanaklar (referanslar):

A. Türkiye'nin Bilim ve Teknoloji Politikası, Bilim ve Teknoloji Stratejisi ve Politika Çalışmaları, TÜBİTAK BTP 97/04, Ağustos 1997, isimli eserin Yasal ve Kurumsal Düzenlemelere Yönelik Öneriler bölümünden doğrudan alıntı:

1. ARGE'nin özendirilmesine ilişkin politikalar;
2. Sosyal bilimler alanındaki araştırmaların da desteklenmesine ilişkin politikalar;
3. Bilgi bankalarının, arşivlerin, kùtùphanelerin oluşmasına; verecekleri hizmete; bilgiye erişim olanaklarının yaygınlaşmasına; bilgiye erişim ve edinme hakkının, iletişim hakkının genişletilerek tanınmasına ilişkin politikalar
4. Üniversite-sanayi işbirliğinin desteklenmesine ve kurumsallaşmasına ilişkin politikalar;
5. Teknoloji envanterinin çıkarılmasına ve envanterdeki değişimin sürekli izlenerek güncel hale getirilmesine ilişkin politikalar."

B. İçişleri Bakanlığı tarafından yayınlanan Yönetmelikler:

1. 03 Ocak 1983 tarih ve 17917 sayılı resmi gazetede yayınlanan Kitaplık ve Dokümantasyon Merkezleri Yönetmeliği,

2. İçişleri Bakanlığı tarafından 9 Haziran 1995 tarih ve 22308 sayılı resmi gazetede yayınlanan Merkez ve Taşra Teşkilatı Arşiv Hizmetleri Yönetmeliği

Celil ÇINKIR

9. Andırın İlçesi'nde Yaylacılık Sorunları ve Çözüm Önerileri

Andırın İlçesi'nde yaylacılık faaliyetlerinin sağlıklı bir şekilde sürdürülebilir olması, yaylacılık faaliyetlerinin büyükşehir ve ilçe belediye başkanlıklarınca koordine edilerek planlı bir şekilde geliştirilmesine bağlıdır. Bu amaçla yayla alanlarının mevcut potansiyelleri tespit edilmeli, bölgenin potansiyel kaynaklarını zorlayacak mesken vb. oluşumlara izin verilmemelidir.

Yörede üretilen ürünler ile yaylacıları buluşturmak için pazarlama imkânları incelenmeli ve bu yönde büyükşehir ve ilçe belediye başkanlıklarınca koordine yapılarak semt pazarlarına benzer ama kalıcı mekânlar oluşturularak düzenlemeler yapılmalıdır.

Yayla alanlarında insanların hoşça vakit geçirecekleri yerler olarak maalesef kahvehanelerden başka bir yapıya rastlamak mümkün değildir. Dinlence amaçlı etkinlikler ve mekânların sayısı ve türleri artırılmalıdır. Bu amaca yönelik olarak bisiklet turları, alpinizm ve trekking, doğa yürüyüşleri ve çeşitli festivaller düzenlenebilir.

Andırın ve yaylalarında, yaylacılar tarafından dağ ekosistemi üzerinde yapılan yıkıcı tahribata işletme sorunlarının da ilave olmasıyla ekolojik yapıyı daha fazla tehdit eder hâle gelmektedir.

Andırın ve çevresindeki yayla alanlarının sürdürülebilir olarak kullanımı, büyükşehir ve ilçe belediye başkanlıklarınca koordine yapılarak bütüncül yönetim anlayışını dikkate alan sürdürülebilir yönetim planları ile mümkün kılınabilir. Bu amaçla yöresel bitki örtüsünü ve yaban hayatını koruyan yayla yerleşmelerinin alt yapı yatırımlarının büyükşehir ve ilçe belediye başkanlıklarınca koordine yapılarak gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

Andırın yaylalarını kullanan herkese çevre ve doğanın korunmasının önemini anlatan, bu amaçla neler yapılması gerektiğini anlatan kitapçık yahut broşürlerin bastırılarak insanlara ulaştırılması, Cuma hutbelerinde sık sık konunun gündeme getirilmesi, buraları kullanan insanlara doğanın ve geleneksel sosyokültürel çevrenin korunmasına yönelik uygulamalı eğitim verilmesi olmazsa olmazlar arasındadır.

Ayrıca yayla yerleşmelerinin olumsuz etkisini en alt düzeye indirilmesi için, büyükşehir ve ilçe belediye başkanlıklarınca koordine yapılarak sosyokültürel ve doğal çevreye yönelik uzun vadeli takip ve değerlendirme program, plan ve projelerin desteklenmesi gerekmektedir.

Yukarıda maddeler halinde sıralanan hususlar yapılmadığı takdirde Andırın'ın doğal özellikleri ve güzellikleri bozulacak, Andırın yaylaları plansız ve sorunlu yerleşim alanlarına dönüşecektir.

Büyükşehir ve ilçe belediye başkanlıklarınca mevcut yaylaların altyapı problemleri koordine edilerek acilen çözülmeli ve sayfiye yerlerinin yol açtığı çevre kirliliğini önlemek için temizlik sistemi kurulmalıdır.

Andırın yaylacılığının geliştirilmesinde Andırın'ın en önemli değeri ve potansiyel varlığı insan kaynağıdır. Andırın ilçe sınırları dışında yaşayanların yaz mevsimi süresince Andırın'a geri dönüşünü sağlayacak yerel özendirici tedbirler alınmalıdır.

Andırın'da yaylacılık ve doğa turizmi geliştirilmeli bunun için alt yapı ve tesisler kurulmalıdır. Özellikle yayla döneminde yaşanan otopark sorununa, otopark yaparak çözüm getirilmelidir. Andırın'da otopark sorunu çok ciddi boyutlara ulaşmaktadır. Otopark sorunu kışla bahçesinin hemen ön kısmında mülkiyeti Andırın Belediye Başkanlığına ait olan 11 dönümlük

alana hafriyat yapılarak yeraltı otoparkı yapılabilir. Bu otoparkın üzerine de Kışla Bahçesi'nin silüetini bozmayacak şekilde çok amaçlı bir kültür merkezi inşa edilebilir.

Andırın'ın önemli doğal değerleri olan yaylalar, mesire alanları ve akarsu vadileri mutlaka korunmalıdır. Son zamanlarda hidroelektrik santralleri yatırımları nedeniyle doğal yapının bozulduğu çok net olarak görülmektedir. Meyvecilik ve bahçecilik aşırı nem nedeniyle neredeyse ölü hale gelmiş durumdadır. Bu konuda Sütçü İmam Üniversitesi'nce araştırma ve inceleme yapılmalı ve uzun vadeli tedbirler alınması için bilimsel veriler ortaya konmalıdır. Özellikle Karasu Vadisi'nde doğaya daha fazla zarar vermeden acil düzeltici önlemler alınmalıdır. Hidroelektrik santralleri kurulan dere ve çaylarda doğal yapıyı muhafaza etmek için en azından 1/3 oranında suların buralara bırakılması sağlanmalıdır.

Andırın'a çeşitli bölgelerden turist olarak gelenlerin ilçe ekonomisine katkı yapmaları sağlanmalıdır. Özellikle iç turizmi canlandırabilmek için sosyal medya araçlarından da yararlanarak etkinlikler düzenlenmeli, kadınlara ve gençlere hitap edecek spor alanları, yüzme havuzları gibi çok kapsamlı turizm tesisleri kurulmalıdır.

Andırın'ın tarihsel değeri olan kaleler, ören ve arkeolojik yerleşim alanları ile kültür varlıklarının envanteri acilen çıkarılmalı ve bu yerler süratle sit alanı kapsamına alınmalı ve bunların bir plan dahilinde restorasyonu yapılmalıdır. Sit alanına alınan yerlerin etkin bir şekilde korunabilmesi için mutlaka ağaçlandırılmaları sağlanmalıdır. Böylece hem bölge insanına kazanç kapısı sağlanmış olacak hem de bölgenin tarihi dokusu korunmuş olacaktır.

Andırın'ın kültür, doğa ve insan zenginliğini hem öne çıkaracak hem de sergileyecek etnografya müzesi, tabiat ve canlı orman müzesi oluşturulmalıdır. Bu yer için en önemli bölge Darıovası Mahallesi sınırları içerisinde yer alan Beylikyurdu Obası'dır.

Andırın'ın yaylacılık alanında geleceğini tehdit eden en önemli sorunların başında doğanın dengesiz ve bilinçsiz bir şekilde kullanımı, yaylacılık adıyla plansız yerleşim alanlarının açılması, orman ve su kaynaklarının plansız kullanımı ve buna bağlı olarak da çevrenin tahrip edilmesidir. Söz konusu tehditleri azaltabilmek içinbüyükşehir ve ilçe belediye başkanlıklarınca koordine edilerek yerleşim, orman, doğal alan, tarım alanlarının birbirinden ayrılması koruma ve kullanma planlarının yapılması gerekmektedir.

MAKALE

TAHSİN SARIBIYIK

10. ANDIRIN VE PLANLAMA,

Doğal kaynakların korunması ve verimli kullanımı için planlamanın çok önemli olduğunu düşünüyorum.

Planlama; planlamak işi; yapılacak işi bir plana göre düzenlemek. Plan ise; bir işin bir eserin gerçekleştirilmesi için uyulması gereken düzen. Yani planlama bir amaca ulaşmak için uyulması gereken kuralları ve işlem basamaklarını düzenlemektir. Onun için Andırın kaynaklarının korunması ve verimli kullanılabilmesi için kullanım planlamasının yapılması gerekir.

Planlama çok yönlü yapılmaktadır. Andırın için en önemlisi yerleşim planlamasıdır.

Yerleşim planlaması içinde hemen acil kararların alınması gerekliliğine inanıyorum. Çünkü Andırında yaylalarda önemli yerleşmeler oluşmaktadır. Yayla yerleri çarpık bir yerleşme ile karşı karşıyadır. Mülkiyet sorunları çözülmeyen araziler üzerine geliş güzel binalar inşa edilmektedir. Böylece problemler artmakta daha da çıkmaza girmektedir. Binalar çok düzensiz şekilde yapılmakta ve böylece çevre bozulmaktadır.

Bu konuda **Andırın Postası** gazetesinde kesikte hiç bina yokken **Kesik'e Dikkat** başlıklı bir yazı yazmıştım. Bu yazı gazetede yayınlandı. Bu yayınlanma tarihinden yaklaşık iki yıl sonra tekrar yayınlandı. O yazımda kısaca planlamanın yapılması gerekliliğini vurgulamaya çalışmıştım. Kesikte o zaman planlama yapmak çok kolaydı ama şimdi zor. Planlama yapılmaz ise çözümsüz olabilir veya çözüm çok pahalı olabilir.

Şimdide kesikte çarpık yerleşime devam edilmekte önlem alınmamaktadır. Bu çarpıklık diğer yayla yerlerinde devam etmektedir. Bu şekilde devam ederse bu yaylalar yaylalıktan çıkar stres yeri haline gelebilir. Bu durumun önlenmesi gerekliliğine inanıyorum. Bunun için de ilk basamağın planlama olduğunun düşünüyorum.

Planlama yapılırsa nerelere yerleşim yeri olacağı nereler tarım alanı olacağı belirlenmelidir. Çok verimli topraklar üzerine binalar yapılmaktadır. Bunlar önlenmelidir.

Andırın, kurucaova da elektrik dağıtım şebekesinin yapıldığı yerde küçük bir göl vardı. Bu göle sülüklü göl denilirdi. Gölün yakınında küçük bir pınar çıkardı. Etrafı çimenlikti bu çimenlikte hayvanlar otlardı. Yarası olanlar gölün içine yaralı yerlerini girdirirler o sülükler yaraları temizlerdi. Bu tür göllerin dünyada ne kadar önemli olduğunu okuyoruz, televizyonlardan dinliyoruz. Ama biz ne yaptık bu gölün üzerine toprak dolgusu yaparak bir daha geri dönüşü mümkün olmayan işi yaptık. Yani gölü yok ettik. Günümüzde de bu şekilde çeşitli uygulamalar yapılmakta olabilir. Bu çok önemli doğal kaynakların yok olma nedeni planlama yapılmamasından kaynaklanmaktadır. Planlama yapılmış olursa doğal kaynaklar böyle yok edilemez. Çünkü planlarda korunacak alanlar belirlenecektir.

Planlama işi pahalı ve uzun süren bir çalışmadır. Ancak detaylı planlar olmasa da arazi kullanımı ve doğal kaynakların korunmasına yönelik planlama yapılabilir ve kararlar alınabilir.

Planlamayı plan yapılacak yerde yaşayan insanlarla yerel yönetimler ve mülki idare amirleri birlikte çözmelidirler. Herkes taşın altına elini koymalıdır. Bu planlama ne kadar erken yapılırsa o kadar faydalı olacağını düşünüyorum. Yoksa ileride çözüm daha da zorlaşan bir problem yumağı ile kaşı karşıya kalınabilir.

ANDIRIN GEÇ KALMADAN PLANLANMALI

Andırının gelişimi doğal kaynakların korunmasını ve verimli kullanılmasından geçer. Doğal kaynakların korunması ve verimli kullanımı için planlamanın çok önemli olduğunu düşünüyorum. Andırın kaynaklarının korunması ve verimli kullanılabilmesi için kullanım planlamasının yapılması gerekir

Andırının planlamasını çok yönlü ele almak gerekir. Önce bunları sınıflayalım:

- Yerleşim planlaması
- Tarım alanları planlanması
- Doğal alanların planlanması
- Kent planlanması

Şimdi bunlara kısaca bakalım.

Yerleşim Planlaması:

Yerleşim, Andırında sabit yerleşim yerleri (köy, mahalle, oba, mezra) ile yayla yerleşim yerleri olarak karşımıza çıkmaktadır. Sabit yerleşim yerlerinin kadastro krokisi halihazır vaziyet planı hazırlandıktan sonra yerleşim sınırları çizilmelidir. Bundan sonra basit yerleşim imar planı yapılmalıdır. Burada imar kurallarına kesinlikle uyulmalıdır.

Andırın için en önemlisi yerleşim planlamasıdır. Yerleşim planlaması içinde hemen acil kararlar alınmalıdır. Çünkü Andırında yaylalarda önemli yerleşmeler oluşmaktadır. Yayla yerleri çarpık bir yerleşme ile karşı karşıyadır. Mülkiyet sorunları çözülmeden araziler üzerine geliş güzel binalar inşa edilmektedir. Böylece problemler artmakta daha da çıkmaza girmektedir. Binalar çok düzensiz şekilde yapılamakta ve böylece çevre bozulmaktadır.

Bu konuda, en çarpıcı yer olan KESİK'i anlatmak istiyorum. Kesikte başlangıçta planlama yapmak çok kolaydı ama şimdi zor. Planlama yapılmaz ise çözümsüz olabilir veya çözüm çok pahalı olabilir. Nitekim öyle oldu.

Şimdide Kesikte çarpık yerleşime devam edilmekte, önlem alınmamaktadır. Bu çarpıklık diğer yayla yerlerinde devam etmektedir. Bu şekilde devam ederse yaylalar yaylalıktan çıkar stres yeri haline gelebilir. Bu durumun önlenmesi gerekliliğine inanıyorum. Bunun için de ilk basamağın planlama olduğunun düşünüyorum.

Andırının birbirinden güzel öteki yaylaları Kesik gibi tehdit altındadır. Oralara şimdiden müdahale edilirse, yani planlanırsa kurtulur. Birkaç sene sonra oralar da elden çıkar. Tehdit altındaki yaylalar Çokak-Akifiye hattı, Halbur, Kırksu yaylalarımızdır.

Tarım Alanlarının Planlanması:

Andırın coğrafyası Torosların ortasında çanak şeklinde kademeli ovalardan meydana gelmektedir. Aşağı, Orta, Yukarı diyebiliriz. Her ova etrafı dağlarla çevrili kendi mikro klima iklim özelliği gösterir. Toprak yapısı da ayrı ayrıdır. Toprak, iklim ve rakım farklılığı nedeniyle her ovada farklı bitki örtüleri yer alır. Andırının gücü ve zenginliği de buradadır.

Saydığımız Andırın Ovalarında öncelikle toprak sınıflandırılması, arazi toplulaştırılması yapılmalıdır. Yerleşim yerleriyle tarım alanları birbirinden ayrılmalıdır. Yani isteyen herkes tarlanın başına ev kondurmamalıdır.

Tarım alanlarının en önemli tehlikesi mimar nedeniyle arazinin parçalanmasıdır. Bu nedenle bölgemizde optimum büyüklükte tarım arazisi kullanılmadığından randımanlı tarım işletmeciliği yapılamamaktadır. Tarım arazisi toplulaştırılmasının yanında mülkiyet parçalanması da önlenmelidir.

Tarım alanlarında diğer önemli planlama, tarımsal sulamadır. Malesef yeraltı ve yerüstü sular plansız kullanılmakta, israf edilmektedir. Tarımdan beklenen verim alınmamaktadır.

Tarımda yine otlak, mera, bağ-bahçe ve tarla alanları birbirinden ayrılmalıdır. Hayvancılığın yapıldığı yerlerde yem bitkileri, çayır, mera planlanması yapılmalıdır.

Doğa Alanlarının Planlanması:

Andırının doğa alanları denince aklımıza ormanlar gelir. Orman alanları yanında mera, otlak, yaylalık ve açık alanlar bulunmaktadır. Bunlar ayrı ayrı ele alınıp planı yapılmalı ve korunmalıdır.

Andırın orman ağaçları, flora ve fauna dediğimiz bitki ve canlı örtüsü bakımından çok zengindir. Bu zenginlik Andırında hala keşfedilmemiştir. Andırının ormanlarını korumak politikasından vazgeçilerek bütün bitki örtüsünü koruyacak planlar yapılmalıdır. Böylece Andırının zengin, değeri yüksek, endemik türleri koruma altına alınır. Bunun ilk adımı bitki örtüsünün kalitesi ve zenginliği halka iyi anlatılmalıdır. Andırında az paralarla ne değerli bitkiler toplatılıyor. Üstelik nesilleri de bilinçsiz yok ediliyor. Öncelikle Tırlı Dağı milli park ilan edilmelidir. İrmakların geçtiği vadiler koruma alanı yapılmalıdır.

Bu gerçeği bir örnek vererek ortaya koymak istiyorum. Andırın, kurucaova da elektrik dağıtım şebekesinin yapıldığı yerde küçük bir göl vardı. Bu göle sülüklü göl denilirdi. Gölün yakınında küçük bir pınar çıkardı. Etrafı çimenlikti bu çimenlikte hayvanlar otlardı. Yarası olanlar gölün içine yaralı yerlerini girdirirler o sülükler yaraları temizlerdi. Bu tür göllerin dünyada ne kadar önemli olduğunu okuyoruz, televizyonlardan dinliyoruz. Ama biz ne yaptık? Bu gölün üzerine toprak dolgusu yaparak bir daha geri dönüşü mümkün olmayan işi yaptık. Yani gölü yok ettik. Günümüzde de bu şekilde çeşitli uygulamalar yapılmakta olabilir. Bu çok önemli doğal kaynakların yok olma nedeni planlama yapılmamasından kaynaklanmaktadır. Planlama yapılmış olursa doğal kaynaklar böyle yok edilemez. Çünkü planlarda korunacak alanlar belirlenecektir.

Kent Planlaması:

Andırında kent, şehir merkezidir. Andırın şehrini 7 mahalleden görmek çok yanlıştır. Yaylacılığın merkezi olan Andırın şimdiye kadar dar baktığından dolayı çevresinin kontrolünü elinden kaçırmıştır. Şehirciliğe geniş bakılmalıdır. Bunu sonucu olarak Çataktan Çokak tarafına (kesik dahil), Azgıt, Karasu, Çiçekli, Kocafakılı bölgenin içine alacak şekilde Andırın Belediye sınırları genişletilmelidir. Bu yapılırsa, çevrenin imarı, alt yapısı, yerleşimi Belediyenin sorumluluğuyla yapılır. İmara, mevzuata uygun yerleşimler olur. Andırın güçlenir. Belediye bu alanlara yayla yerleşim alanlarını planlar, alt yapısını götürür. Alt yapısı bitmiş imar alanları üretildiğinde Çukurovalılar yerleşmek için koşa koşa gelirler . Toroslarda böyle çalışan birçok belediye görmekteyiz.

Planlama işi pahalı ve uzun süren bir çalışmadır. Ancak detaylı planlar olmasa da arazi kullanımı ve doğal kaynakların korunmasına yönelik planlama yapılabilir ve kararlar alınabilir.

Planlamayı plan yapılacak yerde yaşayan insanlarla yerel yönetimler ve mülki idare amirleri birlikte çözmelidirler. Herkes taşın altına elini koymalıdır. Bu planlama ne kadar erken yapılırsa o kadar faydalı olacağını düşünüyorum. Yoksa ilerde çözüm daha da zorlaşan bir problem yumağı ile kaşı karşıya kalabiliriz.

Andırında planlı yaşamak doğal yaşamaktır.

11. ANDIRIN'A BİLİMSEL YOLCULUK

Sami Çukadar

Literatüre baktığımızda hem Osmanlı hem de Cumhuriyet döneminde araştırmacılar, meraklılar, bilim insanları ve devlet adamları Andırın ile ilgili çeşitli çalışmalar yapmışlardır. Bu çalışmalar günümüzde de artarak devam etmektedir. Bu çalışmaların daha planlı, programlı yapılması ilçemiz açısından sayısız fayda sağlayacaktır. Yapılacak çalışmaların artması için:

- Sivil Toplum Kuruluşları (STK) güçlendirilmeli,
- Yöre ile ilgili çalışmalar teşvik edilmeli,
- Üniversiteler ile iş birliğine gidilmeli,
- Konu uzmanlarından destek alınarak AB kapsamında projeler hazırlanmalı,
- Çeşitli alanlarda ödüllü yarışmaların düzenlenmesi, yörenin gelişmesine katkı sağlayacaktır.